וואָס אויף דער זעלט אַז מיט מענשען קען פּאַסירען

טשיקאַווע נייעס, וועלט פּאַסירונגען און גלאַט זאַכען וועלכע זענען ווערט צו לעזען און וויסען.

א דאָקטער דאַרף זיין פאַרזיכטיג.

דר. קיריל מאַיער פון נאַרלעוועי כאַסקאַטשעוואַן איז מיט עטליכע טעג צו ריק געפונען געוואָרען פון א דזשורי שול דיג אין טויס־שלאַג. די דזשורי האָט אָבער געבעטען דעם ריכטער ער זאָל משפט'ן דעם דאָקטער מיט רחמנות.

די קלאַגע אונטער וועלכער דאָק־טאָר איז געשטאַנען איז געווען קרימי נעלע גאַכלעסיגקייט, עס האָט זיך אַרויס געשטעלט אַז צוליעב זיין נאַכלעסיגקייט איז א פרוי געשטאָרבען.

דאָס איז געווען אין יאַנואַר 1917 ער איז גערופען געוואָרען אַלס א קישאַר צו מרס. טהאָרן פון דער זעלבער שטאָדט ער איז אָבער ניט געווען פאַרזיכטיג גע־נוג צו סטעריליזירען זיינע הענט און אינם טרומענטען וועגן ער האָט דאָס קינד געגען מען. עטליכע טעג נאָכ'ן האָבען דאָס קינד איז זי געשטאָרבען.

דער דאָקטער ווערט ערקלעהרט איז איינער פון די בעסטע אין יענער שטאָדט.

א חכם א סאַלאָט

נאָכדעם ווי ער איז אָפּגעווען צוויי יאָהר אין פראַנקרייך און איז געווען אין פאַרשיעדענע שלאַכטען האָט ער זיך זעהר געפרעהט וואָס ער פאַרט אהיים נאָך סאַנט טהאָמאַס אַנטעריאָ צו זיין פרוי מיט די צוויי קינדער, ווי איבערראַשט איז ער אָבער געוואָרען, ווען ער איז געקומען אהיים און האָט זיך דערוואוסט אַז זיין "ליעבע" פרוי מיט די צוויי קינדער איז אַנטלאָפען מיט אַן אַנדער מאַן נאָך סאַלי פאַרגיי. זי האָט צוגעגעבען בעמעס אַלעס וואָס אין הויז איז געווען, און האָט בלויז איבערגעלאָזען די פיעד ווענט. זי האָט אָבער קיין גוטען סוף ניט געהאַט דער מאַן מיט וועמען זי איז אַנטלאָפען האָט זי איבערגעלאָזען.

ווען דער סאַלאָאָן האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט קאָט ער אויפגעקליבען זיינע זאַכען, און האָט פאַרקויפט דאָס הויז מאַכעדניע אַלעס צו געלט, אַלע האָבען געדענקט אַז ער וועט פאַהרען זוכען זיין פרוי ער האָט אָבער גאַנץ באַשיידענ־ערקלעהרט אַז זי איז אַנטלאָפען אין דרום אין ער וועט פאַר דאָס געלט איינקויפען אין צפון אַזוי אַז ווען זי וועט חרטה האָבען זאָל זי איהם ניט קענען געפינען.

אַז מען לעבט דערלעבט מען

דער האָס צו דייטשלאַנד איז פאַר די לעצטע פיער יאָהר פון דער מלחמה געווען אַזא שרעקליכער אַז קיין וואָלט איטיצער געוואָגט בלויז צו זאָגען א גוט וואָרט פאַר אָדער וועגען דייטשלאַנד וואָלט ער ניט זיכער געווען מיטן לעבען. צייטען אָבער בייטען זיך וואָס נעכטען איז געווען אונמעגליך אין היינט מעגליך. פראָווואָסט, ט. סי. עס. מאַקלעס פון טרינ־טי קאָלעדזש האָט האַלטענדיג א לעקציע פאַר סטודענטען פון טאָראָנטאָר אוניווער זיטעט ערקלעהרט.

מיר דאַרפען העלפען אונזער געפאַ־לענער עלליי רוסלאַנד. מיר דאַרפען אויך העלפען אַרמענען. און מיר מוזען פאַר געבען און העלפען דייטשלאַנד. אונזער חוב און פליכט איז פאַרגעבונג.

משיח'ס צייטען, ניט אַנדערש.

האָט זיך צוטומעלט

פאַרשיעדענע סצענעס קען מען זע־הען ביים נאָרט טאָראָנטאָ סטייישאָן וואו הין עס קומען אַן אַלע טריינס וועלכע פיה רען סאָלדאַטען פון פאַרשיעדענע פאַרטען.

די סצענעס זענען אין מאַנכע פעהלע טרויעריגע אָט דאָס האַרצרייסענדע פאַטערס און מיטערס פרויען און קינדער באַגע־גענען זיהן טאַטעס און מענער וועלכע זענען אויעקגעפאָהרען געזונטע און פו מען צוריק קריפּעלס עס פעהלט אָבער ניט דאָס קאַמישע דערביי.

מענער וועלכע זענען מיט דריי יאָהר צוריק אויעק פון דער היים געפינען א זייערע פאַמיליען האָבען זיך פאַרגרעסערט און מען מאַכט טעות'ן אַזוי האָט דער סאַל דאָס סעלקירט פון 51 מאַרלאַבראַ סטריט געמאַכט א טעות מיט איינגע טעג צוריק ווען ער איז נאָך דריי יאָהר דיענען געקו מען א היים, זיין פרוי האָט איהם פרי הער געשריבען אַז זי האָט געהאַט א זוהן און אַראָפּעהעדיג פון טריין האָט ער דערזעהען אַז א בחורל שטעהט אַרום זיין פרוי איז ער דאָס ערשטע צוגעלאָפען צו איהם און איהם געכאַפּט קושען, יענער האָט אַלער ניט געוואוסט פון וואָס צו זאָגען. ער האָט געוואַרט אויף זיין טאַ טען, דער סאָלדאַט האָט אָבער דאָס קינד ניט אָפּגעלאָזען בין זיין פרוי האָט איהם אויסגעקלעהרט און געוויזען איהם זיין אמת'ן בחור'ל

שרייבט אַן גאַנצע 4,887 ווער־טער אויף א פּאָסטעל קאַרד

האָט איהר ווען א טראַכט געטאָהן, וויפיעל ווערטער איהר קענט אויסשטעלען אויף א פּאָסט־קאַרטעל?

געוועהנליך איז מען צופריעדען, אַז מען שיקט צו אַהיים אַזא קאַרטעל זאָל מען קענען אויסשטעלען אויף דעם אַלע נעמען פון פריינד און קרובים, ווען מען וויל גרייסען. אָבער עדוואַרד לאַראָוס, א פראַנצויז, האָט בעוויזען א בריה'שאַפט אַן האָט אויף א פּאָסט קאַרטעל אַנגע שריעבען פרעזידענט ווילסאָן'ס וואָר־מע סעדזש. וועלכען ער האָט פאַרגעלייענט פאַר'ן קאָנגרעס דעם 2טען אַפּריל, 1917

דיעזער מעסעדזש ענטהאַלט 4,887 ווערטער, און ס'האָט דעם פראַנצויז גע־נומען צוויי און א האַלב שטונדען. צייט דאָס אַלץ אַנצושרייבען אויף דער קאַר־טעל. די בוכשטאַבען זיינען אַזוי קליין, אַז מען מוז האָבען א מיקראָסקאָפּ צו קע־ען זיי לייענען.

בעצאָהלט $2000 פאַר א פּאָאַר שטיקלעך מעש

לואיס ווייסבאַנד, א גראַסערי־מאַן, פון 28טער און פאָלק עוועניו, קעמדען, האָט בעצאָהלט צוויי טויזענד דאָלאַר פאַר א פּאָאַר שטיקלעך מעש, וועלכע א שווינדלער האָט איהם פערקויפט פאַר "ייינעם" נאָלד.

ווייסבאַנד האָט איבערגעגעבען דער פאָליציי, אַז דער שווינדלער איז אַריינגע קומען צו איהם מיט א פּאָאַר וואָכען צו ריק און האָט געזאָגט, אַז ער זוכט א דזשאָב, און אַז ער איז א פאַמיליען־מאַן פון א פרוי און דריי קינדער. ווייסבאַנד האָט דעם מאַן געקראָגען א דזשאָב. און איהם דאַנקבאַרקייט, ווייזט איהם, איז דער מאַן געכטען ווידער געקומען, און איהם פאַרגעלענט צו קויפען נאָלד פאַר האַלב אומזיסט. ער האָט איהם געצייגט די שטיקלעך מעש און האָט איהם איינגע ערט, אַז דאָס איז גאָלד. ווייסבענד האָט די "מציאה" אָבגעקויפט פאַר 1,300 דאָ לאַר אין קעש און דאָס איבריגע אין פע־שיעדענע דזשולערי. שפּעטער האָט ער זיך איבערצייגט אַז מען האָט איהם בע שווינדעלט.

מיט א חודש צוריק איז א סאָלונקיפּער אין קעמדען בעשווינדעלט געוואָרען אויף אַן עהנליכען אופן, די פאָליס זוכט איצט יענעם שווינדלער.

קויפט א פּעקעל — "SALADA"!

איז ניט קיין געמבעל, נאָר א זיכערע זאַך אַז איהר באַקומט די גרעסטע בעסטע קוואַליטעט אין ווערט פאַר אייער אויס־גאַבע פּרובירט — עס.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער רעדאַקטאָר!

איך בעט אייך אָפּצידרוקען מיין בריעף אין אייער צייטונג. איך ווייס ניט אויב מיין בריעף איז דרוקבאַר, ווייל איך אַליין בין ניט מעהר ווי א יונגעס מיידעל, וועל־כע ווייס ניט פיעל וועגען פּאָליטיק, אָבער איך ווייס אַזוי פיעל אַז די אידען פון טאַ־ראָנטאָ מעגען זיך שעהמען איבערהויפּט די אידען פון וואָרד 4. איך רייד אין באַצוג צו די לעצטע שטאָדטישע וואַהלען, אין יענעם טאָג אין וועלכען יעדען איד וועלכער איז נאָר שטאָלץ מיט דעם, וואָס ער איז א איד האָט געדאַרפט אַרויסגעהן שטימען, אָבער די אידען האָבען עס ניט געטון און דאָס ניט די ניט־אידען א גע־לעגענהייט אָפּצולאָכען פון זיי און זאָגען, זעהט ווייפיעל די אידען קענען אויפטון.

עס מאַכט מיר ניט אויס וועלכען תירוץ די אידען וועלכע זענען ניט געגאַנ־גען שטימען וועלען געבען, איין זאַך איז זיכער, די שאַנדע פאַר אונז אידען איז זעהר גרויס.

פיעלע אידען זאָגען אַז זיי וועלען בע־סער שטימען פאַר א קריסט אייערער פאַר א אידען, ווייל א קריסט ווייס ווי צו אכטען די שטיצע וועלכע מען גיט איהם, דאָס איז אָבער ניט אמת. ניט אַלע קריס טען אָבער, די מעהרסטע קריסטליכע פּאָליטישענס לאַכען זיך אויס פון דעם אי דען גלייך נאָך די וואַהלען.

עס איז זיכער ניט געווען מר. ה. וויינבערג'ס פאַרלוסט, נאָר דער פאַר־לוסט פון אונז אידען, וועלכער איז גע־ווייס ניט צו אונזער קרעדיט.

דאַנקענדיג אייך אין פאַראויס פאַר־בלייב איך אייער לעזערין,

מיס ס. קעלער.

גרענד אָרדער אָף איזראַיל ערוועהרט בעאַמטע

דער גרענד אָרדער אָף איזראַיל (מחנה ישראל הגדולה) פון האַמילטאָן האָט לעצטע וואָך געהאַט איהר יעהרליכע פאַראַזאַמלונג צו ערוועהלען בעאַמטע. די פאָלגענדע זענען ערוועהלט געוואָרען:

ב. ראַפאַל נאַבעל מאָסטער.
מ. לעווין, וויצע מאָסטער.
י. פרידמאַן, פינאַנציעל און רעקאָר־דינג סעקרעטער.
פ. גאָלדבערג, טרעזשורער.
י. ראַבינסאָן, ערשטער טראַסטי.
פ. ראַזין, צווייטער טראַסטי.

און די פאָלגענדע מאָרשאַלס:
ס. באַרס.
מ. קאָהן.
מ. ריטשער.
א. בראַדסקי.
ל. בערקאָוויטש.
מר. נאַרדזינן.
ד. קאָופמאַן
ג. דינגעל.
אוידיטערס.
דר. י. אויערוועגג מאַריס.

נאָך אינסטאַלייישאָנס איז דער נאַ־בעל מאָסטער ב. ראַפאַעל פּרעזענטירט גע־וואָרען מיט א גאָלדענעם זייגער פאַר זיין גוטער אַרבייט פאַר'ן לאַדזש אינ'ם פאַר־גאַנגענעם יאָהר.

אין ליטווישען פּאַרלאַמענט

דאָס קאָפּענהאַגענער צייטונגס־טישע ביורא איז מודיע:

די אידען אין ליטא זיינען אַריינגע טראָטען אין ליטווישען פּאַרלאַמענט (טאַרובא).

ארטיקעל נומער 4
שנייידט אויס פאַר
רעפערענס.

פענסיע

קענעדעס יעהרליכער פענסיע ביל איז ווי עס ווערט גערעכענט פונ'ם פינאַנץ מיניסטער $30,000,000 דאָס איז א מינימום, ווי אַזוי וועט דיעזער גרויסער פאַנד פאַרוואַלטעט ווערען? ווער וועט באַקומען פענסיע? אַלע פרעגען די דאָזיגע פראַגען, דאָ איז דער אָפיציעלער ענטפער

די אָרגאַניזאַציאָן.

א גרויסע אָרגאַניזאַציע איז אויפגעבויט געוואָרען צו פאַרוואַלטען מיט דער פענסיע ריכטיג, גוט און גערעכט.

אין דער שפּיצע איז די באָארד פון פענסיע קאָמישיאָנערס, די דאָזיגע באָארד וועט זיך ענטוויקלען ווי א ציוויל ניט ווי א מיליטערישע. זי באַשטעהט פון דריי מענשען, יעדער איינער באַשטימט אויף צעהן יאָהר. יעדער איינער גיט אָפּ זיין נאַנצע צייט צו די פליכטען אַלס קאָמישיאָנער.

דער הויפּט אָפּיס פון דער פענסיע באָארד איז אין אָטאַ־וואַ: און עס זענען דאָ זיבעצעהן ברענטשעס אין די הויפּט צענטרען איבער גאַנץ קענעדע, א וויכטיגער ברענטש איז אין לאָנדאָן אָנטאַריאָ.

די דאָזיגע לאָקאַלע ברענטשעס ערהאַלטען אָפּליקיישאָנס פון סאָלדאַטען קרובים פאַר פענסיע, זי שיקט באַזוכער צום פענסיאָנער אהיים: האַלט מעדיצינישע רעוויזאָמיניישאָנס, נעהמט אויף קלאַגען.

די באָארד האַלט אויף א פאַרטרעטער וועלכער פאָהרט אום איבערן גאַנצען לאַנד באַזוכט פענסיאָנערען און אָדרעסירט אָרגאַניזאַציעס וועלכע זיינען פאַראינטערעסירט אין זייער וואוהל זיין. ער האָט שוין באַזוכט איבער 30,000 פענסיאָנערען.

יעצט ווערען 60,000 פענסיאָנערען באַזאָרגט פון דער באָארד.

א פענסיע — וואָס איז עס

א פענסיע איז ניט קיין מתנה, נעשאַנק אָדער באַלוי־נונג פאַר דיענסט. עס איז א פאַרגיטונג — געלדער גע־צאָהלט און מיט רעכט פון קענעדער, דורך זייער רעגיערונג צו באַלוינען ביז א געוויסען גראַד פאַר די צרות וועלכע זיי־ערע מיטבירגער זענען אויסגעשטאַנען אין צייט פון מלחמה — א חוב וואָס דאָס לאַנד איז שולדיג צו אונזערע צוריק געקו־מענע סאָלדאַטען און צו די קרובים פון די וועלכע זענען גע־פאַלען.

אין דעם גייסט איז דער אָרדער אין קאָונסיל וועגען פענסיע געשאַפען געוואָרען, אין דעם זעלבען גייסט פיהרט דורך די פענסיע באָארד דעם אָרדער אין קאָונסיל.

צו וועמען צאָהלאַר.

פענסיע וועט ניט געגעבען פאַר דיענסט. איינפאַכער גערעדט. יעדער סאָלדאַט אָדער מאַטראָז פאַרוואַנדעט געוואָרען דורך דער צייט פון דיענסט איז באַ־רעכטיגט צו א פענסיע — אין פאַל מעדיצינישע הילף קען איהם ניט צוריקגעגעבען צום נאָרמאַלען געזונט.

די סומע פון פענסיע איז באַזירט אויף דעם פיזישען צושטאַנד פונ'ם פענסיאָנער.

דער פיזישער צושטאַנד פונ'ם פאַרוואונדעטען וועט אָנגעגעבען אויף זיין באַפרייאונגס פּאַפּיער פון דער מעדיצי־נישער באָארד און די פענסיע איז באַזירט אויף זיין געזונט צושטאַנד צו יענער צייט.

דער פּראָצענט איז אויסגעאַרבייט געוואָרען פאַר יעדען פאַרוואונדעטען אין ביידע וועגען אַקוראַט און גערעכט.

דער צוזאַמענהאַנג צווישען דער מעדיצינישער באָארד און דעם פענסיע אַפּליקאַנט איז פון דאָקטאָר און פּאַציענט, יעדע געלעגענהייט ווערט געגעבען צו באַטראַכטען דעם צו־שטאַנד פונ'ם מאַן לויט דעם אופן ווי ער פיהלט.

די גרויס פון דער פענסיע.

א פענסיע ווערט געגעבען צו א סאָלדאַט אָדער מאַטראָז אַזוי אַז ער זאָל קענען לעבען בעקוועהם טראַץ זיינע וואונדען.

דאָס געלד וואָס ער קען פאַרדיענען אָדער דאָס געלד וואָס ער האָט פאַרדיענט פאַר דער מלחמה האָט ניט צו טון מיט דער סומע פון פענסיע. זיין אַלגעמיינער פיזיישער צושטאַנד אויף'ן אַרבייט מאַרקעט ווערט גענומען אין אַ־בעטראַכט.

יעדער איינער וועלכער האָט פאַרגעסערט זיין איינגאַנ־מע דורך א פּראָפעסיע וועט ניט פאַרלירען זיין פענסיע, זי וועט זאָגאַר ניט פאַרקלענערט ווערען.

די סומע פון דער פענסיע געהט אויף לויט'ן ראַנג פונ'ם סאָלדאַט, אָבער זיין טרייד אָדער פּראָפעסיע ווערט ניט גענומען אין אַנבעטראַכט.

די מינימום פענסיע פון א פאָלשטענדיג פאַרקריפּעלטען אינפאַרהייראַטען סאָלדאַט אָדער מאַטראָז איז $600 א יאָהר.

פענסיע צו קרובים.

אַלמנות פון סאָלדאַטען אָדער מאַטראָזען וועלכע זענען גע־שטאָרבען אַלס רעזולטאַט פון דיענסט זענען באַרעכטיגט צו א פענסיע אַזוי לאַנג ווי זיי הייראַטען ניט נאָך אַמאָל.

קינדער פון סאָלדאַטען אָדער מאַטראָזען זענען באַרעכ־טיגט צו א פענסיע ביז זעכצעהן יאָהר אויב אינגלאַך, און ביז זיבעצעהן יאָהר אויב מיידלאַך.

פענסיע באַקומען עלטערן פון א סאָלדאַט אָדער מאַט־ראָז לויט (א) דעם גראַד אויף וויפיעל זיי זיינען אָפּהענגיג געווען פונ'ם געפאַלענעם סאָלדאַט און (ב) לויט זייער נויט.

א פאָלשטענדיגער פלאַן וועען דער פענסיע צו סאָלדאַטען און מאַטראָזען און זייערע קרובים וועט געשיקט ווערען צו יעדען איינעם וועלכער אינטערעסירט זיך. ווענדעט זיך צו דער באָארד פון פענסיע קאָמישיאָנערס, אטאַווא.

Director of Repatriation

FROM WAR TO PEACE

די רעפּאַטריאַיישאָן קאָמיטע

אטאַווא

„עס איז גוט פאַר מיר"

102